

WWF Élő Bolygó Jelentés 2020 – A bolygó hangja – ESSZÉ

A zöld paradigmaváltás szükségessége

Írta: Varga Korinna, az Ökológiai Mezőgazdasági Kutatóintézet kutatója

Varga Korinna

Varga Korinna az Ökológiai Mezőgazdasági Kutatóintézet (ÖMKi) kutató munkatársa, aki az európai és hazai agrár- és környezetpolitikával foglalkozik. Szakterülete az agroökológia, az ehhez kapcsolódó szakpolitikák és kutatási programok, továbbá a biomassa-alapú gazdaságot ellátó elsődleges termelési szektor körforgásos üzleti modell lehetőségei a közép- és kelet-európai régióban.

Egyöntetűen állíthatjuk, hogy a 2020. év fontos mérföldkőként írta be magát az emberiség történetébe a koronavírus-világjárványnak köszönhetően, amely alapjaiban változtatta meg a Föld lakóinak életét, és vezető gazdaságokat kényszerített térdre. Ha azonban közelebbről vizsgáljuk a jelenlegi helyzetet, a koronavírus sorsszerű pofonként csattan az arcunkon, és fájdalmasan hívja fel figyelmünket az emberi pusztítások ökoszisztémára gyakorolt közvetlen hatásaira.

Mi magunk idéztük elő a vírus felbukkanását. 2015-ben az Egészségügyi Világszervezet (World Health Organization, WHO) Connecting Global Priorities: Biodiversity and Human Health című jelentésében azt olvashatjuk, hogy az éghajlatváltozás, az erdőirtás és a biodiverzitás csökkenése miatt egyre nagyobb az új, veszélyes kórokozók megjelenésének kockázata, és így az emberiséget védő természetes fal folyamatosan omladozik. A kockázatot tovább növeli az emberek és a vadon élő állatok közötti erősödő kapcsolat, az illegális vadkereskedelem, a természetes élőhelyek lerombolása, az ellenőrizetlen népességnövekedés, valamint a fenntarthatatlan fogyasztói szokásokat és a globális élelmiszer-kereskedelmet kiszolgáló ipari mezőgazdaság terjedése is. Éppen ezért végzetesen rossz döntés lenne minden önvizsgálat és változtatás nélkül az eddigi megszokott életmódot folytatni.

Szerencsére a zöld paradigmaváltás jelei már fellelhetőek Európa-szerte. A krízis alatt fellendültek a helyi, alulról építkező élelmiszer-ellátási csoportok, az önszervező, fogyasztói kosárra épülő rendszerek és a közösség által támogatott mezőgazdasági rendszerek (CSA-rendszerek). E trend fejlődése egy új, fenntartható gazdálkodási módszereken alapuló élelmiszer-ellátási paradigma megszilárdulását vetíti előre, ugyanakkor rámutat a jelenlegi élelmiszer-előállítási rendszerünk alapvető hiányosságaira. A járvány okozta válságot úgy kell kezelnünk, mint lehetőséget az európai (és globális) mezőgazdasági és környezetvédelmi politika reformjára, amely az agroökológiai elveken, vagyis a természeti folyamatokkal összhangban lévő, a biológiai sokféleség és az ökoszisztéma működését növelő, valóban fenntartható megoldásokon alapul.

Az Európai Unió úttörőnek bizonyult a 2020-as zöld paradigmaváltás elveinek lefektetésében, amit a Közös Agrárpolitika reformja és az Európai Zöld Megállapodás két kiemelt stratégiája: a Termelőtől a Fogyasztóig Agrárstratégia és a 2030-ig szóló Biodiverzitási Stratégia is alátámaszt. Azonban mindannyiunknak szem előtt kell tartania, hogy a szakpolitikai reformok csak a kezdet, és a továbbiakban eddig még nem látott, hatalmas munka vár ránk. Mindez rendszerszintű változást követel, amelyet közös törekvésekkel kell elérnünk. Ennek következtében az innovatív, fenntartható és tartós megoldásokat nem csak néhány, befolyásos lobbicsoport, hanem minden érintett aktív bevonásával lehet csak kidolgozni. Elsősorban a fenntartható termelési módszerek kutatására és a fenntartható ellátási lánc helyi és regionális szintű fejlesztésére kell összpontosítanunk, valamint

biztosítanunk kell a fenntartható termékek és szolgáltatások piaci támogatását – ha szükséges, célzott pénzügyi támogatással vagy üzleti befektetésekkel. Ezen kívül a helyi fenntartható termékek és a rövid ellátási láncok hangsúlyozása, a fogyasztói szemléletformálás is kiemelkedően fontos, csakúgy, mint az agrár-élelmiszeripari rendszert fenntartható pályára állító körforgásos üzleti modellek fejlesztése. Így talán biztosíthatjuk, hogy hosszútávon a termelésünk nagyobb mértékben fog a természettel harmóniában működni, valamint hogy az európai országokban (vagy a világ bármely pontján) megtermelt fenntartható élelmiszerek és termékek ne csak az exportpiacokra kerüljenek, hanem a helyi lakosok egészségét szolgálják.